

Soạn bài Viết bài làm văn số 6: Thuyết minh văn học - Ngữ văn 10

Gợi ý cách làm một số đề tham khảo (SGK trang 84)

I. Đề thuyết minh về một tác phẩm văn học

Yêu cầu:

- Bài viết cần đảm bảo nội dung kiến thức và hình thức kết cấu của một văn bản giới thiệu tác phẩm văn học.
- Đối với tác phẩm văn học phải giới thiệu được hoàn cảnh ra đời, giá trị nội dung, đặc sắc nghệ thuật, đặc biệt là lối cấu tứ, bố cục, việc lựa chọn chi tiết, nhân vật,... nội dung ý nghĩa và những nét đặc sắc nghệ thuật, giá trị hiện thực, giá trị nhân đạo của tác phẩm.
- Lời văn giới thiệu cần đỉnh đạc, lựa chọn từ ngữ, cách diễn đạt phù hợp đối tượng giới thiệu là một tác phẩm văn học.

II. Đề thuyết minh về một tác giả văn học

Bài giới thiệu cần thể hiện được những ý chính sau đây:

- Thân thế:
  - + Họ và tên khai sinh: các bút danh (nếu có - và ý nghĩa của bút danh).
  - + Xuất thân trong gia đình như thế nào?
  - + Ảnh hưởng của gia đình, thời đại đối với sự nghiệp sáng tác.
- Sự nghiệp văn học:
  - + Giới thiệu tác phẩm
  - + Giá trị nội dung và nghệ thuật của một số tác phẩm tiêu biểu - Chính những tác phẩm đó là đóng góp của tác giả vào gia tài văn học dân tộc
  - + Đặc trưng phong cách của nhà văn.
  - + Các yếu tố khác như tình yêu, gia đình,... có thể nêu nếu điều đó có ảnh hưởng đến sáng tác của nhà văn (Ví dụ: vai trò của bà Nguyễn Thị Quý với Vũ Bằng và tác phẩm *Thương nhớ mười hai*).

III. Đề kết hợp thuyết minh về tác giả - tác phẩm văn học

Tham khảo dàn ý một số đề cụ thể:

Soạn bài Viết bài làm văn số 6: Thuyết minh văn học - Ngữ văn 10

Đề 1: Giới thiệu về Trương Hán Siêu và bài "*Phú sông Bạch Đằng*" nổi tiếng của ông.

Dàn ý chi tiết:

a. Mở bài: Giới thiệu khái quát chung về Trương Hán Siêu và bài *Phú sông Bạch Đằng* (Trương Hán Siêu là một vị tướng, là người giỏi văn chương. *Phú sông Bạch Đằng* là khúc tráng ca trong dòng thơ văn Bạch Đằng).

b. Thân bài: Giới thiệu chi tiết theo hai phần chính:

- Phần thứ nhất: Giới thiệu về Trương Hán Siêu.

+ Tiểu sử, cuộc đời và con người.

+ Sự nghiệp thơ văn.

- Phần thứ hai: Giới thiệu về bài *Phú sông Bạch Đằng* của Trương Hán Siêu:

+ Thể phú.

+ Hoàn cảnh ra đời của bài *Phú sông Bạch Đằng*.

+ Nội dung tư tưởng và giá trị nhiều mặt của bài *Phú sông Bạch Đằng*,

c. Kết bài: Nhận xét, đánh giá về vị trí, giá trị, ảnh hưởng của tác giả Trương Hán Siêu và tác phẩm *Phú sông Bạch Đằng* (tác giả được lưu danh sử sách, tác phẩm sống mãi cùng non sông đất nước).

Đề 2. Giới thiệu Nguyễn Trãi và *Đại cáo bình Ngô* - một áng "thiên cổ hùng văn"

Dàn ý chi tiết:

a. Mở bài: Giới thiệu khái quát chung về Nguyễn Trãi và "*Đại cáo bình Ngô*" (Nguyễn Trãi là nhân vật toàn tài số một trong lịch sử Việt Nam thời phong kiến; *Đại cáo bình Ngô* là một áng văn bất hủ có giá trị nhiều mặt).

b. Thân bài: Giới thiệu chi tiết về Nguyễn Trãi và *Đại cáo bình Ngô*.

- Nguyễn Trãi (học sinh xem lại hướng dẫn phần trên và bài học để thuyết minh).

- *Đại cáo bình Ngô*:

Soạn bài Viết bài làm văn số 6: Thuyết minh văn học - Ngữ văn 10

+ Thể cáo và đặc điểm của bài *Đại cáo bình Ngô* (Cáo là thể văn cổ dùng để công bố sự kiện quan trọng; Đại cáo bình Ngô viết theo lối văn biên ngẫu, thể chính luận, chữ Hán, bố cục bốn phần...).

+ Hoàn cảnh ra đời: sau chiến thắng quân Minh của nghĩa quân Lam Sơn (1428)

+ Giá trị nội dung tư tưởng (tư tưởng bao trùm, xuyên suốt là tư tưởng nhân nghĩa...).

+ Giá trị nghệ thuật (Các yếu tố làm nên một thiên anh hùng ca, một áng văn chính luận mẫu mực).

c. Kết bài: Đánh giá chung (Nguyễn Trãi là một anh hùng dân tộc, một danh nhân văn hoá. *Đại cáo bình Ngô* là bản tuyên ngôn độc lập làm rạng rỡ non sông, nêu cao niềm tự hào dân tộc của người Việt).

Đề 3: Giới thiệu về Nguyễn Dữ, thể loại truyện kì “*Truyện kì mạn lục*” và “*Chuyện chức phán sự đền Tản Viên*” (Trích “*Truyện kì mạn lục*” của Nguyễn Dữ)

Đề bài có tới bốn yêu cầu cần thuyết minh. Bài viết sẽ lần lượt thuyết minh từng đối tượng.

- Thuyết minh về tác giả Nguyễn Dữ.

- Thuyết minh về thể truyện kì.

- Thuyết minh về tác phẩm *Truyện kì mạn lục* của Nguyễn Dữ.

- Thuyết minh về *Chuyện chức phán sự đền Tản Viên* (Trích *Truyện kì mạn lục* của Nguyễn Dữ).

Nội dung kiến thức chủ yếu ở bài *Chuyện chức phán sự đền Tản Viên* (SGK Ngữ văn 10, tập 2). Điều quan trọng là thể hiện trình tự kết cấu bài viết, khả năng vận dụng phối hợp các phương pháp thuyết minh, khả năng diễn đạt... sao cho bài viết không chỉ chuẩn xác mà còn sinh động, hấp dẫn, thu hút người đọc, người nghe.